

Verksamhetsberättelse 2021

Socialtjänstens samverkans och stödstrukturer

Socialtjänstens samverkans och stödstrukturer

Socialtjänstens regionala samverkans- och stödstruktur är länets gemensamma resurs för utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst och förstärkt kompetensförsörjning inom socialtjänsten. Kommunernas gemensamma arbete för en kunskapsbaserad socialtjänst är långsiktigt, stimulerar till utveckling av verksamheten och möjliggör ett bättre beslutsfattande. De regionala samverkans- och stödstrukturerna verkar främst på länsnivå för sammanhållen samverkan och utveckling till nytta för socialtjänsternas verksamhet. De samverkar i frågor som rör socialtjänst och hälso- och sjukvård mellan kommuner och regioner, men även med andra viktiga aktörer som Länsstyrelsen och universitetet.

Det gemensamma utvecklingsarbetet styrs av länets socialchefer och olika styrgrupper. Verksamheten ingår i det kunskapsstyrningssystem för socialtjänsten som utvecklas nationellt, regionalt och lokalt. Verksamheterna tillhör organisatoriskt Kommunförbundet Västernorrland och bidrar till att uppfylla Kommunförbundets verksamhetsmål i det gemensamma arbetet att stärka kommunernas utveckling inom välfärdsområdet.

I Västernorrlands socialtjänsters regionala stödstruktur ingår följande verksamheter som tillsammans arbetar för socialtjänstens utveckling:

- Förstärkt samordning av prioriterade utvecklingsområden:
Kvinnofridsatsning, Våld i nära relationer och Hedersrelaterad våld
Barn och Unga
Äldre
Missbruk, beroende och psykisk hälsa
Funktionsnedsättning
Nära vård
- Verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor
- Samordning av verksamhetsförlagd utbildning för socionomer
- FoU Västernorrland
- Vård och Omsorgscollege Västernorrland
Har en regional styrgrupp som beslutar om verksamhetsberättelsen
- Gemensam familjehemsorganisation
Har en regional styrgrupp som beslutar om verksamhetsberättelsen

Övergripande mål

- Samordna samverkan med centrala aktörer
- Stödja såväl länsgemensamma som de enskilda verksamheternas utvecklingsprocesser
- Utgöra det samordnande och vetenskapliga stödet för socialtjänsten i de olika nationella, länsgemensamma och lokala utvecklingsprojekten
- Bidra till socialtjänstens kompetensförsörjning
- Verka för att de lokala och länsgemensamma behoven, erfarenheterna och resultaten sprids regionalt, nationellt och internationellt

Principer för socialtjänsternas länsgemensamma utveckling inom prioriterade utvecklingsområden

- Prioriterade utvecklingsområden ska bygga på identifierade, gemensamma behov och länsgemensamma lösningar ska alltid övervägas.
- Utvecklingsprocesserna ska vara systematiska och arbetet ska bygga på bästa tillgängliga kunskap.
- Främja utveckling av metoder som förstärker brukarnas delaktighet.
- Utbildningsinsatser och digitalisering ska förstärka verksamheternas kompetens inom prioriterade områden.
- Viktiga verktyg för att nå resultat är vetenskapligt stöd, samordning, samverkan, kommunikation och förankring.
- Säkerställa deltagandet i nationella nätverk som verkar för kunskapsstyrning och – utveckling
- Årligen följa upp och revidera målen för fokusområden.

Utmaningar 2021

Socialtjänsterna är på väg mot en framtid som ställer krav på lättillgängliga, kunskapsbaserade och personcentrerade verksamheter, såväl i individ- och familjeomsorgens insatser som inom vård och omsorg. Den utvecklingen kommer att drivas på av kommande lagstiftningar både inom socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens område. Samtidigt utmanas välfärden av den ökande föråldrande befolkningen och kompetensförsörjningen till framtidens välfärdstjänster.

Under året har vi analyserat kommunernas behov inför dessa förändringar och tillsammans med nationella aktörer fört en dialog om förutsättningar för långsiktigt, hållbart stöd. Det har pågått flera nationella satsningar för att stärka de lokala verksamheternas förutsättningar för att möta framtidens utmaningar. I dessa satsningar har vi varit aktiva, som till exempel uppbyggnad av en kunskapsstyrning inom både den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänstens område. Ett annat exempel är arbetet inom Nära vård och Nationella Yrkesresan. Vårt stöd på regional nivå ska stödja den lokala utvecklingen och våra

resurser har riktats till de prioriterade områden.

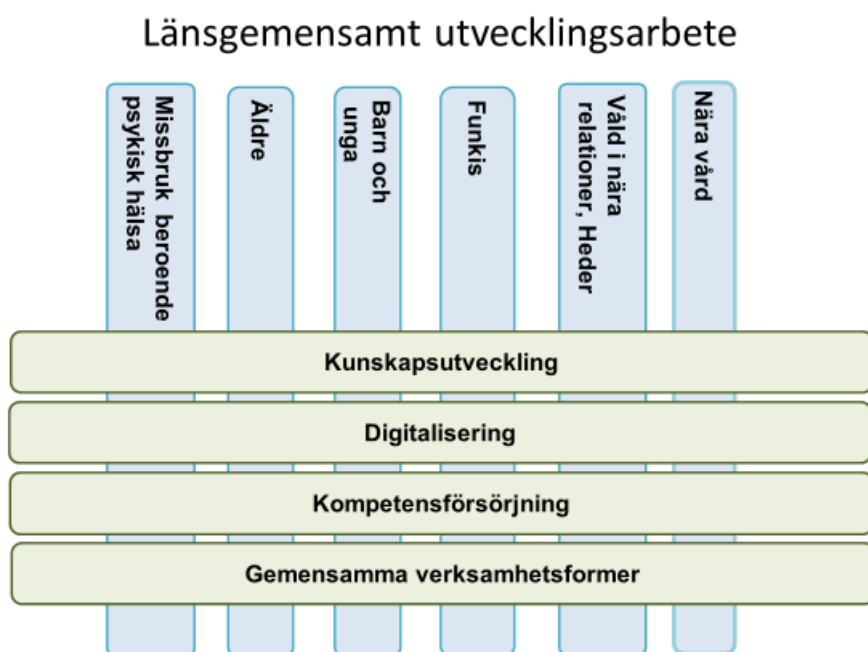
Vad vi gör:

- Samordnar och samverkar i nätverk
- Utvecklar metoder och verksamheter
- Forskar och ger vetenskapligt stöd
- Vi verkar på tre olika nivåer, nationellt, regionalt och lokalt, för socialtjänstens utveckling

Socialcheferna i länet har prioriterat sex samordningsområden (de blåa i bilden). I samordningsuppdraget ingår att inom samordningshetsområdet:

- Samordna nätverk inom området
- Delta i nationella nätverk inom området
- Driva och leda gemensam utveckling inom området
- Omvärldsbevakning och remissvar inom området
- Tillsammans med utb. ledaren genomföra utbildningsinsatser inom området
- Företräda socialtjänst i olika samverkansgrupperingar

Utvecklingen som drivs, ska ske inom de prioriterade utvecklingsområden (de gröna i bilden). Inom kunskapsutvecklingen bidrar FoU:s forskare med vetenskapligt stöd och egen kunskapsproduktion i form av artiklar, forskningsrapporter och vetenskapliga översikter.

Missbruk, beroende, psykisk hälsa

Kunskapsutveckling

Kunskapsutvecklingen inom Missbruk och Beroende har bestått av att utveckla nätverkets träffar till lärandeforum och att skapa struktur för området i den lokala kunskapsstyrningen tillsammans med kommunerna och Region Västernorrland. Nätverket har fungerat som en arbetsgrupp i att ta fram en länsgemensam plan för utveckling av missbruk och beroendevården.

I samverkan med Region Västernorrland har man inventerat behov av utveckling av verksamhetsformer och behandlingsinsatser inom missbruk och beroende för länets innevånare samt skapat en handlingsplan för flerårigt utvecklingsarbete. Syftet är att skapa sammanhållna och kunskapsbaserade behandlingsinsatser.

I samarbete med länets kommuner och Umeå Universitet har det bedrivits doktorandarbete som syftar till att forska i samverkan och sammanhållna insatser för målgruppen.

Digitalisering

I inventeringen av utvecklingsbehov av verksamhetsformer och behandlingsinsatser har även ingått behov av digitala tjänsten.

Kompetensförsörjning

De utbildningsinsatser som genomförts och planerats för under året, har skett digitalt pga. pandemin.

Äldre

Kunskapsutveckling

Inom äldreområdet har påverkan av pandemin varit påtaglig och verksamheternas krafter till den gemensamma utvecklingen varit begränsade. Dock har en intensiv samverkan skett i form av kommunikation, extra nätverksmöten samt samarbete med Region Västernorrland, Länsstyrelsen och SKR i hantering av frågor kring pandemin. Tillsammans med nätverket har man utvecklat vidare arbetssätt som främjar den personcentrerade vården, t.ex. genom utbildningar i Sammanhållen Individuell plan (SIP) och genom att delta i arbetet med rutiner för trygg och säker utskrivning från slutna vården. I samverkan med Region Västernorrland utvecklas även den gemensamma kunskapsstyrningen, som ska bidra till en lokal kunskapsbaserad verksamheter inom hälso- och sjukvårdens område. Arbetet med att implementera systematisk uppföljning utifrån de nationella kvalitetsregistren har fått avvakta under pandemin.

Digitalisering

Under året har digitaliseringsbehoven uppmärksammas och FoU planerar för en forskningsansökan inom området.

Kompetensförsörjning

Vi har representerat länets kommuner i samarbete med MIUN för att förbättra och kvalitetssäkra VFU-platser inom kommunalverksamhet för att öka kommunernas attraktivitet som kommande arbetsgivare.

Barn och Unga

Kunskapsutveckling

Inom Barn och unga området har en fortsatt utveckling av HVB- upphandlingsfrågor, avtalsfrågor och uppföljningsfrågor skett. Detta genom två forskningsstudier i samverkan med två av länets kommuner och MIUN. Studierna syftar till att höja kunskapen om vilken information som behövs i de olika processerna som bidrar till en kunskapsbaserad upphandling. På så sätt stärker man kommunernas beställarkompetens inom området och kan bidra till bättre resultat för individer som placeras i ett hem för vård eller behandling (HVB). Därutöver har vi deltagit i en nationell pilot via SKR om att systematisera identifiering av lokala kunskapsbehov inom området.

Digitalisering

Behov av digitala lösningar i befintliga utvecklingsarbeten, som utveckling inom upphandling och uppföljning av HVB (avtal & placeringar) har lyfts fram och samarbete genom Digitaliseringsrådet planeras.

Kompetensförsörjning

Vi har också deltagit i den nationella arbetsgruppen för Yrkesresan för Barn och unga området. Deltagandet har gett en möjlighet att påverka utformandet av lärandeplattformen för introduktion och kompetensutveckling för socialsekreterare.

Gemensamma verksamhetsformer

Gemensamma Familjehemsorganisationen har drivits och utvecklats under året utifrån kommunernas behov och styrgruppens direktiv. Socialchefsnätverket gav under 2021 ett uppdrag till GFO att bjuda in Sundsvall och Timrå kommun för att delta i verksamheten.

Funktionshinder

Kunskapsutveckling

Inom Funktionshinderområdet har vi tillsammans med FoU Västernorrland utvecklat de länsgemensamma brukarundersökningarna med tema delaktighet och stöttat kommunerna i deras fortsatta arbete med för målgruppen anpassade, individuella systematiska uppföljningar som fungerar för livslånga insatser.

Vi har också genomfört ett nationellt uppdrag att ta fram förstudier för Yrkesresa för funktionshinder - myndighet och Yrkesresan för funktionshinder-utförare.

Digitalisering

Under året har fokus varit på en kartläggning av digital delaktighet som första steg genom brukarundersökningen. Implementering av MISU som verktyg utifrån ISU har genomförts.

Kompetensförsörjning

Titulatur och kompetensnivåprojektet har kopplats till Vård och Omsorgs College för kontinuerligt arbete med kompetensfrågor och möjliga rekryteringsvägar för området. Samordnaren har deltagit i styrgruppen för YH-utbildning stödpedagog.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld

Kunskapsutveckling

Inom området Våld i Nära relationer har vi arbetat med att skapa förutsättningar för att tidigt upptäcka individer som riskerar eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Detta i samarbete med flera förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i länet Vi har också utbildat chefer och personal inom skolans verksamheter och skapat en fortsatt hög efterfrågan på utbildningar.

Implementering av en länsgemensam systematisk uppföljning av arbetet med våldsutsatta barn och vuxna samt våldsutövare för uppföljning och fortsatt verksamhetsutveckling har också under året varit ett viktigt arbete.

Digitalisering

En gemensam hemsida "Västernorrland mot våld" har skapats som en plattform för informationsspridning och kunskapsstöd.

Kompetensförsörjning

Målgruppsanalys gällande behov både för utsatta och för profession och organisation påbörjades under 2021 och fortsätter under 2022.

Gemensamma verksamhetsformer

Under året har förutsättningarna för att skapa ett regionalt kompetenscentrum tillsammans med Länsstyrelsen och Regionen utretts. Förankringsarbetet under 2021 gav underlag till ett gemensamt inriktningsbeslut bland länets kommuner. Ansökan om nationella medel för att utveckla Resurscentrum mot våld lämnades in och beviljades under året.

Nära vård

Kunskapsutveckling

Inom området Nära vård har arbetet fokuserat på att integrera utvecklingen av kunskapsstyrning med Nära vårdutvecklingen utifrån de kommunala behoven. Det har också varit viktigt att bevaka och delta i den nationella utvecklingen inom området.

I samarbete Region Västernorrland har en stödstruktur etablerats genom ett programkontor för det länsgemensamma arbetet för Nära vård.

Digitalisering

Under året har implementering av digitalisering av sammanhållna, individuella planer (SIP) stöttats.

Kompetensförsörjning

Med riktade statsbidrag inom området, har kommunerna haft möjligheten att förstärka den lokala kompetensen i utvecklingen av Nära vård.

Gemensamma stödstrukturer

Under 2021 har länsgemensam (kommuner och RVN) stödstruktur etablerats genom program God och nära vård i Västernorrland.

Under 2021 har kommunalt nätverk för nära vård-samordnare etablerats och utvecklats.

Kompetensförsörjning

Inom socialtjänstens område finns flera verksamheter som socialtjänsterna valt att samordna på Kommunförbundet för att dessa långsiktigt kan stärka kommunernas kompetensförsörjning. Trots att hanteringen av pandemin har påverkat många centrala verksamheter, har vi kunnat driva utveckling inom många områden under 2021.

Mötesintensiteten i pandemifrågor har varit hög under 2021 och de har kunnat genomföras inom den etablerade samverkansstrukturen.

Verksamhetsförlagd utbildning VFU socionom

Kommunförbundet har avtal med både Umeå Universitet och Mittuniversitet för att ta fram platser för verksamhetsförlagd utbildning inom socionomutbildningen utifrån utbildningsanordnarnas behov och kommunernas kapacitet. Samordningen innebär också utveckling för att skapa bra förutsättningar för studenter att tillgodogöra sig praktiken och uppnå kunskapsmålen. Under praktiken ges också kommunerna en möjlighet att marknadsföra sig som framtida arbetsgivare. Kommunförbundet har under året även deltagit i socionomutbildningens programråd och fört diskussioner om utbildningens innehåll.

Yrkesresan

Yrkesresan är en nationell modell för introduktion och kompetensutveckling och bedöms på sikt möjliggöra/bidra till en kvalitetssäkring av kompetens inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. I samarbete med SKR har utvecklingen av fem olika yrkesresor kommit i gång under 2021. Yrkesresan ska bidra till att introducera nya medarbetare på kvalitetssäkrat sätt och erbjuda kompetensutveckling under hela yrkeslivet i hela landet. Dessa yrkesresor blir viktiga verktyg för att kunna erbjuda bättre inträde till yrket och inspiration till att erfarna stannar kvar i yrket.

Socialtjänstens samverkans och stödstrukturer har under året förberett kommunerna för avtalen med SKR och för att strukturera stödet från regionala nivån. Dessutom har man omstrukturerat vissa funktioner, bland annat utbildningssamordnarrollen för att kunna ge stöd åt utvecklingen. Ett intensivt utvecklingsarbete inleddes i början av året inom Barn och Unga-området för att bereda implementeringen av konceptet. Under hösten genomförde Kommunförbundet på uppdrag av SKR en stor förstudie inom funktionshinderområdet om förutsättningar för en produktion av en yrkesresa för det verksamhetsområdet.

Verksamhetsförlagt utbildning VFU sjuksköterska

Kommunförbundet har avtalat med Mittuniversitetet om kommunernas mottagande av sjuksköterskestudenter. Kommunerna samordnar själva mottagandet utifrån ett avtalat antal platser. Under året har Kommunförbundet, på uppdrag av länets socialtjänster, tagit fram ett förslag på ett länsövergripande samarbete med Regionen för samordning av platser och ett nytt avtalsförslag med Mittuniversitetet och Umeå Universitet har tagits fram som också omfattar förbättringar på organisering av handledarskapet i kommunerna.

Vård och Omsorgscollege

Vård och omsorgscolleges uppdrag är att tillsammans i länet driva certifierad samverkan för att skapa attraktiva och moderna utbildningar och vård och omsorgsverksamheter.

Attraktiviteten i vård och omsorgsyrkena behöver höjas. Som en del i arbetet 2021 har en kommunikatör på 20 procent anställts för att förbättra kommunikation via sociala medier till allmänhet och nätverk, men främst till ungdomar inför gymnasieval.

En certifiering genomförs under våren från nationella kansliet för Vård och omsorgscollege Västernorrland för perioden 2022 – 2027. Mycket av arbetet under 2021 har handlat om att förbereda kommunerna och de lokala styrgrupperna för certifieringen.

Forskning

FoU har drivit forskningsprojekt kring utveckling av personalens arbetsvillkor vidare under 2021. I flera kommuner pågår utvecklingsarbete och forskarna följer dessa.

Arbetstidsmodellerna är ett exempel, där vi under 2021 haft datainsamling för uppföljning i både Timrå och i Örnsköldsvik. FoU har även startat upp projekt att följa utvecklingen av nya arbetssätt inom bl.a ekonomiskt bistånd och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Socionomutbildning i Umeå Universitet

Deltagit i utbildningens programgrupp

Nationella kompetensrådet (funktionshinder)

Deltagit i rådets arbete

Nationella kompetensrådet för vård och omsorg

Deltagit i rådets arbete

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)

Representanter finns i STA-nätverket (bestående av representanter för regionala och lokala enheter, Centrum för forskning om funktionshinder, SBU, Sveriges Kommuner och Regioner samt Socialstyrelsen). STA står för Social Technology Assessment och syftar på utvärdering av sociala interventioner.

Nationella arbetsgruppen "Verksamhetssystem som stöder Systematisk Uppföljning" (VUS). Har deltagit och arbetat med bevakning av möjligheterna till att använda verksamhetssystemen för stöd till uppföljning.

Systematisk uppföljning

Särskilt fokus har lagts på kvalitetsarbete med hjälp av systematisk uppföljning, och pilotarbeten för att stärka kommunernas kvalitetsarbete har startats inom flera verksamheter, bland annat Timrås process Vägen till egen hållbar försörjning och Örnsköldsviks kommunala hälso- och sjukvård.

Forskningsansökan har lämnats till Mittuniversitetets interna Digitaliseringsfond. Ansökan görs i samarbete med Socialstyrelsen och handlar om socialtjänstens IT-upphandling av digitala (verksamhets)system, med fokus på att studera hur stöd för uppföljning beaktas.

Utvecklingsprojekt/-processer som drivs i samverkan med Region

Västernorrland 2021:

Nära vård

Etablering och bemanning i länsgemensamma stödstrukturen i program God och nära vård i Västernorrland, som syftar till att stödja verksamheternas egen utveckling mot en nära vård.

Psykisk hälsa

KFVN förvaltar de länsgemensamma, riktade statsbidrag och deltar i möten med SKR.

Dessutom har vi även deltagit i en arbetsgrupp med representanter från Regionen med uppdrag att arbeta fram en gemensam handlingsplan med förslag på prioriterade områden och aktiviteter (kommuner och Regionen).

Suicidprevention

KFVN har tagit över ett länsgemensamt projekt inom ramen för överenskommelsen Psykisk hälsa, som syftar till implementering av kunskapsbaserade metoder som stöd mot suicid. Projektledningen flyttades till KFVN under 2021.

Lokal kunskapsstyrningsorganisation

Utvecklingssamordnaren inom Äldre området har deltagit som kommunernas representant i den gemensamma stödstrukturen för implementering av kunskapsstöd inom hälso-och sjukvården och socialtjänsten.

Samverkanskoordinator

Under året har en gemensam tjänst med placering på KFVN etablerats. Tjänsten utgör ett utredande och administrativt stöd åt samverkansorganisationen.

Tidiga Samordnade Insatser

(TSI) är ett samarbete mellan hälso-och sjukvården, skolan och socialtjänsterna. Under året har tre piloter drivits i länets kommuner. Dessa stöds av utvecklingssamordnaren för Barn och Unga området.

Utbildningar

Vi har under året tillsammans med RVN, samordnat arbetsgrupper för att genomföra i utbildningar vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård inom somatik och psykiatri.

Missbruk/Beroende

Utvecklingssamordnaren för missbruk och beroendeområdet har tillsammans med RVN genomfört en fördjupad utredning och kartläggning. Detta har som syfte att utveckla missbruk och beroendevården inom hälso-och sjukvård och socialtjänst utifrån regionalt och lokalt perspektiv.

Översyn av Samverkansorganisationen

Under 2021 har en översyn av den befintliga samverkansorganisationen mellan kommunerna och RVN genomförts.